

МОДЕЛЬ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНИХ ЛОГІСТІВ

THE MODEL OF COMPETENCIES OF MODERN SPECIALISTS IN LOGISTICS

Анотація. Дана робота є продовженням циклу статей, в яких висвітлено результати наукових досліджень проблематики функціонування системи підготовки висококваліфікованих фахівців, які здатні забезпечити ефективне управління логістикою підприємства, обґрунтуванню напрямів та розробці практичних механізмів її удосконалення. Наголошено на необхідності формування у майбутніх логістів базового ядра професійних компетентностей, які є ключовими для їхньої майбутньої практичної діяльності. В процесі підготовки майбутніх логістів у закладах освіти запропоновано зосередити зусилля на формуванні у них Т-подібної моделі компетентностей.

Ключові слова: підготовка фахівців, логістика, компетентність, модель компетентностей.

Abstract. This study continues a series of articles, which highlight the results of scientific research on the functioning of the system of training highly qualified specialists who are able to ensure effective management of enterprise logistics, substantiation of the directions and development of practical mechanisms for its improvement. It is emphasized that there is a need to form a basic core of professional competencies in future logisticians, which are key for their future practical activities. In the process of training future logisticians at the educational institutions, it is proposed to focus efforts on forming a T-shaped model of their competencies.

Key words: training of specialists, logistics, competency, model of competencies.

Сучасні перетворення в суспільстві та економіці України викликають об'єктивну потребу в збільшенні чисельності логістів та удосконаленні їх підготовки. Ефективність професійної діяльності сучасних логістів залежить від накопичених ними знань, набутих умінь і навичок, особистісних якостей і здібностей, гнучкості та оригінальності мислення, вміння формувати ефективні стратегії вирішення логістичних завдань. Логісти повинні мати компетентності для здійснення систематичного аналізу мінливих умов соціально-економічного середовища, прийняття та реалізації стандартних і оригінальних управлінських рішень. Кар'єрний успіх сучасного логіста визначається його здатністю адекватно реагувати на динамічні зміни умов діяльності, наявністю компетентностей для швидкої перебудови змісту своєї роботи відповідно до змін вимог ринку.

Актуальність дослідження даної проблематики підтверджується триваючим в останні роки в Україні процесом обґрунтування змісту професійних компетентностей логістів через спроби формулювання стандартів їх підготовки за різними освітніми ступенями. Ще більшою актуальності дослідження проблематики удосконалення підготовки логістів в Україні набули у зв'язку з поширенням пандемії Covid-19 та, особливо, з початком війни. Звичні логістичні канали та традиційні ланцюги поставок виявилися зруйнованими як на національному і регіональному, так і на глобальному рівнях. Підходи до провадження логістичної діяльності, які сформувались у звичайний мирний час потребують перегляду. Логістам в сучасних умовах необхідно отримувати нові знання, набувати нові навички, формувати нові компетентності, що потребує удосконалення системи їх підготовки.

Компетентність будь якого фахівця визначається наявністю у нього знань та набору різних видів навичок. Даний набір має містити «...здатність плавно та адаптивно реалізовувати складні, добре організовані моделі поведінки для досягнення певної мети або цілей...» [1]. Ці здатності отримали назви «твердих» і «м'яких» навичок. Відповідно до [2] наявність «твердих» навичок, які втілені в набутій кваліфікації сучасного фахівця є загальноновизнаним і підкріпленим дослідженнями фактом. Однак в сучасних моделях компетентностей фахівців перевага все більше надається наявності «м'яких» навичок (подолання бар'єрів у комунікаціях, взаємодія із клієнтами, планування роботи, співпраця з іншими тощо.) [3].

Кожна сфера професійної діяльності потребує формування у фахівця певного співвідношення між «твердими» і «м'якими» навичками, притаманного саме цій конкретній сфері. Визначення таких співвідношень між різними видами навичок в моделях компетентностей фахівців у різних професійних сферах, зокрема в логістиці, становить окремий науковий інтерес. Донедавна від логістів очікувалося наявність певного набору із «м'яких» навичок у поєднанні із знаннями та «твердими» навичками в сфері логістики [4; 5]. Виклики, які постають перед суспільством сьогодні вимагають нових моделей компетентностей та наявності у їх складі знань і навичок із різноманітних дисциплін для вирішення проблем, тобто поглиблених знань однієї дисципліни та широкої бази знань у суміжних або загальній сферах – так званих моделей «Т-подібних» фахівців.

Спеціалісти у сфері підготовки логістів вважають, що сьогодні необхідними є «Т-подібні» логісти, які мають певну спеціалізацію з глибокими знаннями та можливостями, а також глибоке розуміння інших ключових бізнес-функцій. Вони визначають наступний набір необхідних логістам компетенцій [6]:

- розуміння потреб ринку та споживачів;
- здатність до управління в складних та динамічно мінливих умовах;
- експертне вміння використовувати інформаційні системи та застосовувати інформаційні технології;
- здатність визначати, вимірювати та управляти обслуговуванням визначених сегментів ринку;
- розуміння «вартості обслуговування» та часових показників його ефективності;
- функціональна досконалість у поєднанні із міжфункціональним розумінням;
- здібності роботи в команді;
- вміння управляти взаємовідносинами, налагоджувати взаємовигідне та перспективне співробітництво.

Дана модель компетентностей «Т-подібного» логіста враховує актуальні вимоги до компетентностей сучасних логістів та передбачає:

1) набуття здобувачами освіти глибоких «твердих» навичок в логістиці та управлінні ланцюгами поставок, менеджменті, маркетингу, інформаційно-комунікаційних технологіях та іноземних мовах. Отримання знань та набуття навичок у цих сферах мають стати програмними результатами професійної підготовки логістів. Програмні результати мають забезпечуватися закладами освіти за допомогою відповідних освітніх програм та їх освітніх компонентів;

2) набуття широкого кола загальних знань та навичок, а також «м'яких» навичок. Отримання загальних знань та набуття загальних навичок, набуття м'яких навичок може бути реалізовано шляхом створення закладами освіти відповідних умов під час професійної підготовки логістів.

Підсумовуючи вищенаведене, вважаємо за доцільне застосовувати при підготовці логістів в Україні підходи формування моделі компетентностей «Т-подібного» фахівця, яка базується на поєднанні глибоких знань і «твердих» навичок, а також широкого набору «м'яких» навичок.

Література

1. Reber A.S. Reber E. The Penguin Dictionary of Psychology, 3rd ed. London: Penguin Books, 2001. 904 p.
2. Balcar J. Is it Better to Invest in Hard or Soft Skills? *The Economic and Labour Relations Review*. 2016. Issue 27(4). P. 453–470. DOI: <https://doi.org/10.1177/1035304616674613>.
3. Bishop T. The Hard Truth about Soft Skills. *Muma Business Review*. 2017. Issue 1(18). P. 234–239. DOI: <https://doi.org/10.28945/3803>.
4. Polishchuk I.I., Dovhan Yu.V., Korol I.V. Logistics and marketing support improvement in the export supply chain. *Інноваційна економіка*. 2021. № 5–6 (88). С. 99–104. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2021.5-6.14>
5. Поліщук І.І., Довгань Ю.В. Логістична компетентність як складова ефективності логістики. *Modern Economics*. 2021. № 28. С. 127–133. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-18)
6. Managan J., Lalwani C. *Global Logistics and Supply Chain Management*, 3rd ed. Cornwall: Wiley, 2016. 416 p.